

Cultura com a desenvolupament econòmic i social

PLA ESTRATÈGIC TARRAGONA CULTURA

Dijous 2 de maig de 2024, a les 18 hores.
Vestíbul del Teatre Tarragona (Rambla Nova, 11).

Ponents:

ALBA COLOMBO. Universitat Oberta de Catalunya.

XÈNIA GAYA. Directora de Col·lectiu Cultura i de la marca Festivals Terres de l'Ebre.

PAU LLACUNA. Exgerent de Fira Tàrrrega.

ADRIANA PARTAL. Especialista en direcció i gestió de projectes.

Modera:

ROSER MARQUÈS, periodista.

ROSER: Gràcies per acompanyar-nos en aquesta nova jornada del Pla Estratègic Tarragona Cultura, una jornada centrada sobretot a definir i vincular la cultura amb l'impacte econòmic i social, el que té o el que pot tenir. Com dèiem, és la quarta jornada d'aquest pla estratègic que busca marcar les línies que ha de seguir el Pla Estratègic Tarragona Cultura a curt i mitjà termini, cap a on ha d'anar la ciutat en termes culturals. Som aquí, doncs, per escoltar les persones que ens acompanyen, perquè ens expliquin les seves experiències. Però també per escoltar-vos a vosaltres: perquè és un pla molt participatiu, en què volem incloure la participació de tothom. És important que tothom hi digui el que cregui convenient. Ho farem en dos moments diferents: primer escoltarem les quatre persones que ens acompanyen. Aquestes quatre persones a plantejarem una sèrie de preguntes i anirem posant una sèrie d'ítems damunt la taula. Més o menys durant una hora o hora i quart. Després farem una petita pausa d'un quart d'hora i seguidament obrirem el debat amb tots vosaltres perquè hi plantegeu qualsevol cosa que us hagi passat pel cap i que creieu interessant d'incloure en el pla. Sense més preàmbuls, presentarem les quatre persones que avui ens acompanyen:

L'Alba Colombo, de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), on és professora agregada, doctora en Ciències Socials per la Universitat de Girona, màster en Ciències de la Informació i de la Comunicació i postgrau de Gestió Cultural. És experta en economia de la cultura, polítiques culturals estratègiques i cooperació cultural i planificació d'institucions. Ha guanyat el premi Sant Jordi Modest Reixach de l'Institut d'Estudis Catalans i el premi especial pel doctorat més excel·lent de la Universitat de Girona.

La Xènia Gaya, llicenciada en Disseny d'interiors per l'Escola Elisava de Barcelona, postgrau de Gestió i polítiques culturals per la Universitat de Barcelona, té estudis de producció audiovisual i direcció d'art en cinema, especialitzada com a *freelance* en el

camp de la producció i recerca de finançament per a esdeveniments culturals. Treballa com a responsable de producció en el departament de patrocinis del festival Sónar, i en el departament de patrocinis del festival O Marisquiño. I amb seu a les Terres de l'Ebre ha creat el col·lectiu Cultura per visibilitzar el teixit creatiu del territori.

El Pau Llacuna, exgerent de Fira Tàrraga. És llicenciat en Història de l'art per la Universitat de Barcelona i en Gestió d'institucions artístiques i culturals a ESADE. Va coordinar el departament de Cultura de l'Ajuntament d'Igualada, va ser coordinador-gerent de Fira Tàrraga i responsable de l'espai de dansa i música de la Generalitat de Catalunya. També va ser coordinador d'activitats del servei de dansa i teatre de la Generalitat, i coordinador del festival de teatre de Sitges. També va impulsar la creació del Coordinadora de Ferias de Artes Escénicas del Estado (COFAE), que va presidir durant set anys.

I l'Adriana Partal, llicenciada en Humanitats per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), gestora i investigadora cultural en formació en Humanitats per la UAB i experiència internacional. Ha publicat més d'una desena de treballs en diversos idiomes i ha liderat projectes com les Biennals de Pensament i Ciència. I actualment és cap de gabinet d'Ada Colau, l'exalcaldessa de Barcelona, coordina la seva agenda internacional i l'assessora en temes com la cultura, els feminismes i la ciència.

Com dèiem, quatre ponents destacats per parlar d'això: de la cultura i de la vinculació de la cultura amb la vessant econòmica i social. Començaré plantejant diverses preguntes però és un col·loqui obert. Les preguntes són obertes i qualsevol de vosaltres la pot contestar.

Com influeix la cultura en el desenvolupament d'una comunitat. Qui trenca el gel?

ALBA: Abans que res voldria donar les gràcies a l'Ajuntament de Tarragona per desenvolupar aquest tipus de xerrades. Crec que són molt necessàries i molt importants, sobretot per vincular i donar diàleg a les comunitats, als col·lectius, però també als experts. Per tant, moltes gràcies per convidar-nos. També voldria donar suport a la marca de festivals de les Terres de l'Ebre que s'està creant. La conec molt recentment però també crec que és molt necessària. Com la cultura pot desenvolupar comunitat? Això és molt complicat, des del punt de vista acadèmic. És un tema molt difícil per diferents raons: en primer lloc, perquè un esdeveniment, un festival, no és la solució. I aquest és un punt que vull posar sobre la taula per fer una mica de discòrdia. Perquè moltes vegades es parla de muntar un acte i un esdeveniment i pensem que això serà una solució per desenvolupar una comunitat, per fer un impacte econòmic, per donar a conèixer una municipalitat, etc. Però l'activitat cultural no és això. Per què? Perquè moltes vegades els municipis, les comunitats, l'administració, els projectes privats, el que volen és una altra cosa: és crear desenvolupament econòmic per una banda, és generar reconeixement, però moltes vegades el que fa un esdeveniment és generar un valor. I sobretot ho fa si està dissenyat des de *the bottom*, des de baix cap a dalt. El Sónar, per exemple, l'hem analitzar de dalt a baix, de moltes maneres, des de la universitat. Creen uns models que l'hem d'evitar. És una crítica simpàtica, eh (riu). Perquè creen una sèrie de models que són el bolet. És a dir, un esdeveniment molt important, que posiciona la ciutat en música avançada, en un sector de la indústria cultural, però que ve, fa i se'n va.

I el desenvolupament que hi ha al darrere moltes vegades no acaba de ser el que voldrien. Primeres idees sobre la taula per compartir amb els companys.

XÈNIA: Bé, per al·lusions (riu). Abans que res em sumo a les paraules d'agraïment. Amb Sónar i Festival O Marisquiño, fent recerca de finançament, vaig acabar fa dos anys, quan vaig decidir ser una dona emprenedora de cinquanta anys en un territori rural, creant el Col·lectiu Cultura i la marca de festivals de les Terres de l'Ebre, que la vam presentar just fa un any a Roquetes i el 14 (de maig) la presentem a Barcelona. Clar, tu has parlat d'un bolet, però el Festival Sónar té 30 anys. Jo en recordo la segona edició i he estat deu anys treballant amb ells i he vist com ha crescut. Altra cosa és com altres sectors entrin en les activitats culturals o festivals. I això m'està passant amb la marca de festivals de les Terres de l'Ebre. Si parlem de l'impacte, si parlem de la qualitat, aquesta marca la vam crear fa un any, jo treballo en el món dels festivals, fa molt de temps, buscant finançament privat i suport de finançament públic. I si parlem d'aquest desenvolupament, el que hem identificat és que no tenim eines, tampoc, per mesurar aquest impacte. Quedem tots tan en superfície que, si jo els dic vosaltres que veneu entrades, per què no poseu el codi postal i podreu saber d'on ve el vostre públic? No per fer campanyes de xarxes, no, sinó per entendre les vostres necessitats. O sigui jo crec que el festival ha estat una expressió concreta i n'hi ha de molts tipus, però quan arribem a un territori i fem un festival en general pocs ens plantejem què necessita realment aquest territori. El model de festival-esdeveniment funciona, perquè hi ha públic per a això, el sector privat també està interessat a fer-hi patrocini, perquè és molt fàcil impactar a molta gent, però realment aquell públic necessita això? Llavors, per a mi és el model Guggenheim, és una estratègia que ha funcionat realment per a la mobilitat d'un canvi de ciutat. Als territoris no metropolitans, penso que hem de valorar territorialment què volem. Llavors, quan parlem de desenvolupament d'una comunitat, en el nostre cas, encara som molt locals, i el municipi mira pel seu municipi però no mira globalment pel territori.

PAU: Jo crec que en el tema de l'impacte dels festivals en un territori concret no ho podem posar tot en el mateix sac. En el sentit que si parlem del Sónar parlem de Barcelona. No podem posar el Sónar al costat d'un festival que es desenvolupi en una ciutat de 15.000, o de 5.000, o de 3.000 habitants. I per tant això fa variar aquest aspecte de bolet. És a dir, Barcelona pot fer rovellonera si vol, pot crear bolets per tot arreu perquè la ciutat té una vida molt més forta. En canvi, en una ciutat petita tu li poses un festival concret i si no encaixa amb el que necessita la ciutat doncs és difícil de tirar-lo endavant. S'hauria de mirar quin és l'impacte i quin tipus de festivals. No hi ha blancs ni negres, sinó que estem en grisos, i hauríem de mirar com evolucionen. En una ciutat gran, si es projecta un festival, si no és institucional sinó que és privat, es pot permetre el luxe de fer bullir l'olla la ciutat. Però en una ciutat petita ha d'estar lligat políticament. Tu no pots anar a una ciutat petita, com en el cas de Tàrraga, que aleshores, quan va començar el festival, tenia 13.000 habitants, no es pot fer un festival d'aquest tipus si no va lligat a la política de la ciutat. Per tant, quan fem un festival potser no anem a solucionar res, però el que aquestes ciutats petites volen és ser un referent, el que volen és tenir una cosa que no té l'altre. El que volen és que si jo penso en Tàrraga pensi en Fira de Tàrraga, i si penso en Berga pensi en Patum. I per tant, a partir d'aquí traiem una individualitat que, per mi, és el que dona potencial a una ciutat. A partir d'aquí, és quan podem estudiar els impactes. És a dir, evidentment, trobar finançament per a

macrofestivals a Barcelona també deu ser difícil. Però trobar finançament per un festival en una població de 13.000 habitants no t'ho vull ni explicar. Perquè per tibar 1.000 euros, has de prometre l'oro, el moro i la vall d'Andorra. I aleshores em sembla que és una mica diferent. I aleshores, els estudis d'impacte també van referits en aquest tema. En el tema que un estudi d'un macrofestival a Barcelona o un festival com Tàrrrega, que vam ser pioners en aquell moment de fer estudis d'impacte econòmic, representa tota una altra cosa. Per tant, jo miraria una mica de separar aquests dos temes: no és el mateix un festival a Barcelona que un festival a una ciutat petita, o el que pot ser el referent a una ciutat petita. Perquè pot tenir un referent a la Fira de l'Avet d'Espinelves.

ADRIANA: Moltes gràcies per convidar-me i gràcies a tots vosaltres per venir. Jo tiraré de notes, que fa molt de temps que no parlo en públic. Totes aquestes reflexions a mi el que em fan pensar és, sobretot, a parlar en termes d'impacte, d'impacte econòmic, social. És com partir d'un punt de vista bastant neoliberal. Per què tot ha de tenir un impacte mesurable? La cultura com a recurs, que sigui quantificable, que tingui un retorn, que ha de passar per la calculadora. ¿Llavors, estem segures que volem donar aquesta lectura que, en el fons, és bastant limitadora? Perquè la cultura la podem posar al costat d'altres polítiques públiques que també són molt importants, com la política pública sobre habitatge, sobre salut o sobre educació, i llavors, en aquest sentit, sí que tindria un impacte on es podrien mesurar altres variables molt més intangibles. Però si nosaltres posem la cultura, com dèieu ara, com un bolet, per mi és una visió una mica limitadora de tots els valors intangibles que té la cultura, que l'hauríem de posar al mateix nivell que les altres polítiques públiques. Perquè un festival, per exemple a Tàrrrega funcioni, la gent ha de poder tenir accés a l'habitatge, perquè sinó, al final, aquestes experiències culturals acaben sent només pels que ja sabem que sempre consumeixen aquest tipus de representacions. Per això també volia llençar aquesta pregunta: quina és la diferència entre dir despesa en cultura o inversió en cultura? M'agradaria portar aquí aquesta reflexió, posar-la damunt de la taula. I de moment ja està.

ROSER: Ho deies tu ara, no, Adriana: si és important o no poder posar xifres sobre l'impacte econòmic que tenen els festivals. Creieu que és important això, a l'hora de contractar, de trobar complicitats? Poder donar xifres sobre quina repercussió directa o indirecta ha tingut el festival.

PAU: Estic bastant d'acord amb el que deia l'Adriana. Una cosa és l'impacte. Quan parlem d'aquest tema, jo sempre dic el mateix: l'impacte ve de fora. És el meteorit que et ve. I l'altra cosa és el valor. No m'agrada parlar d'impacte cultural. Per mi la cultura té uns valors, uns valors intangibles, per mi és la paraula clau, tu l'has dita, i aquests valors són molt difícils de mesurar. És a dir, com valorarem el valor intangible de la democratització de la cultura que pot produir un festival? Quin número l'hi posarem? I ho dic perquè aquests termes, en diferents estudis que vam fer d'impacte a COFAE, ens hi vam trobar, amb aquest problema. Vam proposar-ho i no vam trobar ningú que volgués fer aquest estudi. Ningú va voler fer un estudi, i ho vam proposar a universitats d'aquí i de Madrid, i ningú el va voler fer. L'estudi de com valorar quin era el valor de la cultura, de la democratització de la cultura, de l'impacte identitari que provoca un festival, etc. En el moment que es converteix en un referent, el festival arriba a ser el tòtem de la tribu, i a partir d'aquí, té uns valors. Aquests valors, com els mesures? Els econòmics són

claríssims: *cling*, poso un euro, *pam*, en rebo cinc. I aquest és el que vol saber el polític. Nosaltres amb el festival hem aportat 200, i ja sigui per l'impacte dels espònsors, ja sigui per les entrades venudes, ja sigui per l'ocupació de via pública, n'hem acabat recaptant 10. Per cada euro aportat la ciutat n'ha rebut 10. Això ve de fora. Però per mi, i un dels temes que són claus, és com la cultura genera uns valors que moltes vegades els diem impactes però no són impactes, han de sortir de dintre cap enfora, i per tant són valors intrínsecs.

XÈNIA: Jo tinc una bona notícia.

ALBA: Jo també.

XÈNIA: Potser tenim la mateixa. L'any passat, a Cuenca, els del Ministerio van presentar la primera proposta d'un estudi que han fet amb la Universitat de Saragossa i la de València de mesures d'impacte de la cultura en territori. En quantitatiu i en qualitatiu. En qualitatiu a mi em va interessar molt. Aquesta part intangible. Jo, com que vull ser cas d'impacte, m'he fet molt pesada amb ells. M'he posat molt pesada i he començat a fer feina, i amb l'economista que va portar el projecte de la Universitat de Saragossa li vaig traslladar que per mi també era molt important, però per una raó: perquè parlant amb els diferents directors de festivals o esdeveniments el que m'adono és, sols veient les xarxes, expliquen quanta gent ha vingut, però no treuen pit de tot el que han proposat a la població: he donat feina a tanta gent jove, o ha vingut un sector transgeneracional, etc. No trauen pit d'aquesta part més qualitativa, i això em va sorprendre molt. Parlant amb una consultora, Lisa Custodio, li vaig proposar fer una sessió focus grup ajuntant els directors de diferents festivals i anant a buscar l'impacte qualitatiu d'ells mateixos: per què vas fer això?, d'on et veus d'aquí cinc anys? I és superinteressant tot el que n'ha sortit. I amb això me n'he anat a Madrid i els he dit: mireu, jo he fet això amb tot un territori, per què no ho aprofitem? El quantitatiu està molt bé, però parlem també en qualitatiu, i ensenyem aquests resultats als ens públics, i als polítics —que sols volen mesurar—, i no només pensem a tenir un gran festival per a què vingui molta gent i surti a TV3. I m'estan escoltant, i això és una bona notícia. Ja us ho diré al setembre, però confio que sí. Perquè és una via que no els perjudica, que els pot alimentar. Crec que anem tots en la mateixa direcció.

ALBA: M'agrada molt el que dius perquè és molt complicat parlar de cultura mesurant només impactes. Però deixeu-me fer una reflexió abans: la meva bona notícia és que hi estem treballant des de les universitats, però deixeu pensar amb tots vosaltres què és el que genera un festival, un esdeveniment comunitari. Què genera? Què genera aquesta participació social en aquest tipus d'actes o esdeveniments? Nosaltres hem fet diverses investigacions, i en recordo una de la Patum de Berga. Nosaltres la vam qualificar com una catarsi col·lectiva. Si hi heu estat, sabreu que és realment això. Què fa? Posa en conjunt una sèrie de persones que, activament, celebra, d'una mateixa manera, una identitat col·lectiva. Sigui perquè són de Berga o sigui perquè els agrada anar a Berga. Llavors, què és important? Doncs aquesta participació col·lectiva és un d'aquests valors. Què crea aquest valor? Està lligat a la cohesió, a una identitat col·lectiva, a una participació social, a una equitat, a un reconeixement d'una diversitat. També podem ser molt crítics amb la Patum, eh, perquè hem identificat que és més exclusiva que inclusiva.

Això per una banda. Participar conjuntament en una acció que permet identificar-nos des del punt de vista social amb un que hi estem vinculats. En una altra investigació vam identificar el revés: un festival comunitari, els Cors Muts, a la Barceloneta, una activitat comunitària que es va desenvolupar a principis del segle passat, en què una sèrie de confraries que anaven a la muntanya amb productes del mar i tornaven... ara això s'ha transformat en una activitat carnavalesca, on, evidentment, està condicionada per la gentrificació. Parlant amb gent dels Cors Muts ens deien: és que si poguéssim tancaríem el barri. Aquí veiem la contradicció amb Berga, on la gent ens deia «el meu any natural va de Patum a Patum». Imagineu-vos el valor simbòlic del que ens deien. I a la vegada, persones vinculades als Cors Muts que ens deien «si poguéssim tancaríem el barri perquè ens sentim com la Gàl·lia dins de Barcelona». Per tant, en aquest darrer cas estem parlant de degradació, d'esgotament, d'exclusió, de drets de participació cultural (aquesta gent voldria tancar el barri, perquè són els seus drets). L'autenticitat, l'autenticitat de l'activitat dels Cors Muts és tot un tema. Aquí els impactes, o els valors, serien doncs diversos. I deixeu-me acabar aquesta reflexió amb un dels models d'activitat que hi ha. Ho parlaves abans, Adriana, de la neoliberalització de la cultura. Hi ha el tipus de festival de caire més neoliberal en què l'orientació està en els resultats. L'interès és econòmic, bàsicament. N'inverteixo tres, me'n tornen quatre. La persona que hi participa és un consumidor. I el que fan és bàsicament carnavalitzar els recursos. L'altre model és el de la democratització, orientat a l'experiència i no als resultats, orientat a un desenvolupament social —que podríem parlar que vol dir, eh?—, i està vinculat a una relació simbòlica, i som davant d'un participant, no d'un consumidor. Valor simbòlic, pertinença, identitat comunitària, valor de llegat (què és el que transmetem a les generacions?), valor educatiu, de desenvolupament de creativitat, de participació (iniciatives comunitàries que poden aportar a col·lectius que desenvolupin cohesió social, integració, etc.), valor d'atracció (posar en el mapa, però per un desenvolupament comunitari, algun tipus de municipi, o de grup, etc.). I ho deixo aquí. Però almenys us he apuntat alguns valors, i no impactes, que vagin més enllà del purament econòmic.

ADRIANA: Abans he dit que és una lògica mental neoliberal, aquesta lectura d'impacte econòmic, que és una cara de la moneda. I l'altra cara de la moneda, que entenc també que per això som aquí també, que els governs han de poder demostrar que això que fan no ho fan per a uns pocs sinó que ho fan per a tothom. Que és la forma més fàcil de poder justificar una inversió en cultura: és poder agafar aquests indicadors i poder posar el focus en aquest tipus de lectura. I llavors parlant d'això dels valors, per no quedar-nos en la mirada utilitarista i de la cultura com a recurs, que és molt limitada. T'agafo aquests valors que has dit, Alba, i que m'encanten, i hi afegeixo uns quants de John Holden, un acadèmic dels anys 90 que ha estat treballant en temes de quins són els valors de la cultura, i que parla del valor històric, del valor cultural, del valor social. Valor històric perquè està relacionat amb el passat, amb el patrimoni. Valor simbòlic n'hi ha uns quants que són com molts diferents i que tenia ganes de compartir-los aquí: el valor estètic de la cultura, el valor espiritual que pot tenir també un esdeveniment cultural, o fins i tot el valor de no ús. De vegades hem sentit que una llibreria o una biblioteca en un barri i potser hi ha ciutadans que no trepitgen mai aquesta biblioteca o llibreria perquè no els interpel·la i no forma part de la seva vida ni dels seus horaris, però que si en algun moment s'assabenten que tanca potser s'emprenyen. Això és un valor de no ús i és molt important que hi sigui també. A mi em sembla molt intangible però preciós, també. I res,

sobretot ara, en els temps en què som, en què el món és bastant finit, el valor ecològic que podria tenir la cultura en un cert moment.

ROSER: Ens heu posat damunt la taula diferents fils per estirar. A l'hora de programar, de definir la cultura d'una ciutat, podem dir això ho volem fer només per nosaltres. Però com casa això, per posar un exemple tarragoní, amb unes festes de Santa Tecla. Hi ha gent que diu que Santa Tecla està massificada, no és el que era, ara hi ha moltíssima gent, etc. Com podem casar aquestes dues coses? És a dir, fem la festa per a nosaltres però també per a la gent que vulgui venir de fora.

PAU: No ho sé (*riu*). És que això és difícil, casar les dues. És a dir, si vols que vingui gent, i després quan la tens, no la vull perquè em molesta. Això és difícil. A veure, aquí jo crec que, realment, hi ha un tema: ¿quina és la voluntat política en el moment de tirar endavant un festival o una festa com Santa Tecla o la Patum de Berga? Quina és la idea, o la política cultural en el moment de tirar endavant això. Esclar, si culturalment es vol fer una festa, la festa major, que per tant era la major de les festes, que era per al poble, i la volem exportar perquè vingui un munt de gent forastera, aleshores, evidentment, aquí hi ha una inquietud política, unes directrius polítiques, i doncs que s'ho mengin amb patates. Perquè clar. Com diuen els castellans: *de estos fangos aquellos lodos*. El que no pots és promocionar una festa i després dir «no, no volem gent». Per experiència meva això és molt difícil. Amb Fira Tàrrrega es va desbordar, s'ha desbordat, però després es va contenir. Hi va haver una política d'expansió, i després, quan es va veure que no s'hi podia fer front, hi va haver una política de contenció. I es va aconseguir contenir el festival. Amb moltes coses, des de no dir el número de participants que havia vingut. A partir d'avui no es diu quanta gent ha vingut al festival, tantes companyies baixem-ho a tantes... És a dir, hi va haver una política de contenció, i jo crec que això és possible. Ara, deixant a part això, és la política la que et marcarà cap a on va el festival. Si tu tens la festa major i la comences a donar per TV3, a posar-hi anuncis, a fer bullir l'olla, doncs no et queixis que una sèrie de gent et vindrà a aquesta festa. Que poden passar casos com el que explicava l'Alba, de la gentrificació mateixa. I això també pot passar, i més a Barcelona. Però jo torno a separar Barcelona de la resta del país. Com deia l'alcalde de Sant Cugat: «Més enllà del Tibidabo hi ha vida intel·ligent». Jo també ho penso, també. Perquè, a més a més, hi ha coses que a fora de Barcelona funcionen i a Barcelona no funcionen. Com és el cas de Fira Tàrrrega. Barcelona el va voler copiar per la Mercè, i no va funcionar. L'atractiu dels programadors internacionals que venien a Fira Tàrrrega, quan els plantejaven la Mercè, tot i ser Barcelona, no va funcionar. És a dir, a Barcelona hi ha coses que no funcionen també, gràcies a Déu. I una cosa que has dit, Alba, que m'ha agradat molt: aquests festivals que van a caixa o faixa. Però aquests són els festivals turístics: el Festival de Pedralbes, el festival de no sé què... Aquí no ens compten, en la taula que estem fent, perquè aquests festivals estan pensats per al turisme. A final d'any l'empresa mira els resultats econòmics i si no els han funcionat l'any que ve no el fan, i s'ha acabat el bròquil. Llavors a mi em sembla que hem de parlar d'una altra cosa.

ALBA: Discrepo una mica amb tu en aquesta diferència que feies entre Barcelona i Tàrrrega. A mi m'agrada aprendre de les experiències, tan bones com dolentes, ja siguin a Deltebre, a Tàrrrega, a Reus, a Sitges o a Barcelona. I els meus exemples de Barcelona, que he estudiat, m'agrada posar-los com a exemples de coses que de vegades que han

sigut molt satisfactòries o molt dramàtiques. Perquè el cas aquest dels Cors Muts és dramàtic. No sempre, i per això començava amb una provocació: els festivals no són la solució. Perquè moltes vegades els volem fer servir amb una directriu molt concreta: farem un festival per posar en el mapa el municipi X, o per solucionar el problema del sector X, o per fer un desenvolupament econòmic. D'acord, això ho hem fet i en tenim exemples, però també hi ha experiències dolentes i n'hem d'aprendre. Siguin d'on siguin. I el gran problema que tenim, i crec que en aquesta taula hi estem tots d'acord, és el de les metodologies per analitzar tot això. Quan parlem d'impacte econòmic diguem-ne que són clares. Tenim estudis: de Tàrraga, del Mercat de Música de Vic, etc. Però, i els altres? Com mesurem impactes amb aquests valors que us comentava abans, quantitativament o qualitativament? Evidentment, nosaltres hem tingut una experiència de fer un model d'indicadors per al diagnòstic de la realitat d'acció del programa Fàbriques de Barcelona. Ens va crear molts problemes. Perquè primer, cada fàbrica, per dir-ho de forma col·loquial, és del seu pare i la seva mare. I el primer problema que vam tenir va ser identificar què compartien. Ara m'imagino, si volem fer uns models d'anàlisi que puguem compartir entre diferents esdeveniments culturals a diferents regions de diferents municipis, haurem de pensar, en primer lloc, què comparteixen. Què són els festivals de dansa? Què són els festivals de música? O què vol dir una festa major? Les metodologies són molt complicades. La meua bona notícia: hi estem treballant. Estem fent contactes, una xarxa paneuropea per debatre això: com podem mesurar els impactes intangibles que generen activitats, sobretot esdeveniments culturals, arreu d'Europa. A més a més, impactes que volem anar més enllà: impactes de la petjada verda, intangibles... I això ho estem construint, i espero que ens ho financin i que ho puguem explicar d'aquí uns anys. Però, evidentment, s'han de poder fer comparatives, han de poder ser sostenibles... Moltes vegades, quan presentem des de la universitat, diem: aquest és el nostre model. D'acord, però potser resulta que no és sostenible, és caríssim. Perquè hem de fer focus grup, perquè veiem coses més qualitatives que quantitatives, evidentment hem de fer enquestes, hem de mirar les cures de l'artista, i tot això és molt car. No és sostenible. Ha de tenir constància. Perquè què mirem, amb un impacte? Mig, llarg, curt termini? Quan hi ha festivals que tenen trenta anys a la millor sí que ho pots dir...

PAU: En el tema de l'impacte econòmic, el pots saber en un primer festival. Serà curt o serà llarg, però el pots saber. Els intangibles, o els valors intangibles que pot generar un festival, has de tenir un mínim de deu anys. Jo crec, vaja. Un festival no es consolida, per la meua experiència, fins al cap de quatre anys. Quan tu comences un festival, per mi, pel que jo he vist, és una percepció personal, però jo pel que he vist els festivals es tranquil·litzen, i sobretot les fires, ho dic més per les fires que he vist néixer i créixer, a partir del quart any. A partir del quart any les administracions ja saben més o menys el que era, quan anaven a buscar subvencions o a presentar projectes ja saben què eren... Quatre anys donen una certa estabilitat. Ara bé, potenciació, territori, identitat, totes aquestes històries, internacionalització... Jo crec que són deu anys. Per experiència pròpia. És invertir durant deu anys perquè els altres et reconguin, i per tant que siguis un referent en aquest àmbit. També aquí, jo crec que hi ha dos tipus de festivals: una cosa és la música i l'altra som tots els altres. Perquè, evidentment, si comencem a agafar tota la part de dansa, titelles, teatre experimental, etcètera, no és el mateix que quan estem parlant de noms de música. En un festival de música tu pots portar un nom i que

sigui el referent. En un festival de dansa, *cuidado*, eh? Perquè el nom que portaràs, per fer-lo rendible econòmicament, no és el mateix portar un *crack* de música que un *crack* de dansa. Perquè només la infraestructura, déu n'hi do.

XÈNIA: És que aquí hem posat un paraigües de festival, hem començat amb el Sónar. Jo que soc gestora cultural i m'he passat anys organitzant-ne, demanant diners, demanant un crèdit, i dels 27 festivals que vaig *mapejar* a les Terres de l'Ebre, d'aquests 16 són dins de la marca que hem creat. La condició per formar-ne part gairebé és: tens un crèdit? Perquè sinó no entres, perquè sinó no ho entens. Aquí ens coneixem tots, som a prop de les persones i les institucions, i això, si ho sabem jugar bé, ens pot anar molt a favor perquè podem reconèixer les necessitats per fer accions d'impacte molt enfocades a allò que es necessita. D'aquests 16 festivals, clar: jo soc valent, soc gestor cultural i tiro endavant la meva professió. A mi em crea una mica de conflicte quan els dic: el teu pare quan es va muntar, fa quaranta anys, el taller de cotxes, va anar al banc i va demanar un crèdit. Nosaltres, crec, som un sector que hem estat tan mirats des de dalt, i mobilitzant-se moltes de les polítiques culturals d'un territori, tots els municipis petits ara volen un auditori. Ja hem viscut que tots tenen el poliesportiu, que no tenen diners per mantenir. I ara tots volen un auditori: no cal. A un territori com el Camp de Tarragona potser no cal un auditori a cada municipi. Com a gestors culturals crec que tenim l'obligació de demostrar que som professionals, que tenim el nostre camí i el nostre àmbit de negoci. Per tant, tinc un festival gran que es busca altres vies de model de negoci. I... ho deixo aquí perquè podria seguir molt. Però també quan has parlat de macrofestivals, del tema de l'impacte... Jo, a Ulldecona, em vaig adonar que... No sé si coneixeu Ulldecona però té dos estrelles Michelin, pintures rupestres, una meravella, però res d'això està dins del municipi. Però ningú es queda als restaurants espectaculars que tenim. I vaig anar a veure l'alcaldeessa, hola Núria, tinc una idea: per què no fem una acció un cop al mes, que és un esforç, i fem mobilitzar? Amb acords amb els restaurants d'aquí, amb descomptes. La gent gran, que el casal de gent gran està al costat del nostre local, aquest dissabte és l'últim dia, i tinc tot un document de l'impacte; l'he aconseguit fent entrevistes a la gent que ha vingut. Els deia, vols que continuem? I ho hem fet durant sis mesos. Això em servirà per anar al teixit empresarial i a l'ajuntament i dir «ei, m'heu d'ajudar que això segueixi passant». Per tant, també depèn del que volem aconseguir amb este impacte. I ara solta una última cosa que no em puc deixar de deixar-la, perquè ens afecta directament, i és: amb aquests macrofestivals que són una marca, què passa quan en territoris no metropolitans, com Terres de l'Ebre que té 27 festivals, el que fan és tirar una gran marca perquè la gent digui «aquí també tenim aquest macrofestival que passa a Barcelona». Entesos, que puc dir que tenim les Oques Grasses i no ens hàgim de desplaçar a la gran ciutat, però aquest equilibri és molt difícil. És una empresa que ve, es porta tot l'equip tècnic de Barcelona, no contracta ningú de Terres de l'Ebre. Ve, porta molta gent, queda superbé perquè surto als diaris, però realment no ha impactat directament en el territori. Bolet.

ALBA: Bolet.

XÈNIA: No, aquest és *boletàs*. Fa molt de mal.

ALBA: M'ha encantat perquè és exactament l'exemple del bolet que dèiem al principi. Local, nacional i internacional. Actualment ens pot arribar aquí un bolet que s'ha creat a Holanda. I no interessa. Hi ha un camp d'estudi acadèmic, que és l'estudi crític dels esdeveniments, que té una línia per als esdeveniments que desenvolupen un sector o una àrea. Això que expliques no és això. Arribes, fas, i després te'n vas, i no deixes res. Només deixes impactes negatius, que és el que no interessa.

XÈNIA: Però això és el que compren els polítics. A mi el polític que va comprar això, quan li vaig presentar la nostra marca: em va dir, ¿però què m'emporto jo per estar dins d'una marca territorial? I és un municipi que té quatre festivals bastant bé, amb bastant de cos. I vaig pensar, *uuu*. Tu ets l'alcalde d'aquest municipi, em dius això però en canvi dones diners perquè vingui aquest macrobolet.

PAU: Una de les coses més difícils de treballar, en cooperativa —per entendre'ns—, són els egos. Cadascú vol ser ell. I amb això tu t'hi deus haver trobat molt. Si tu vols ser equànime, és el que realment costa. Que hi pugui jugar l'altre. L'alcalde el que vol és que el seu municipi surti tres portades de diari, que li són suficients, i a partir d'aquí s'ha acabat. Aleshores, això em reafirma en el que he dit abans: que és una qüestió política.

ADRIANA: Ara que estàvem parlant dels exemples, i d'aquesta cosa una mica més aterrada. Hi ha l'exemple que sigui de política pública, de projectes privats... jo voldria parlar d'un altre exemple privat, que no és de Barcelona. I després del pla cultural que prové de l'àmbit comunitari. És a dir, el pas enrere és situem-nos perquè hi ha com tres esferes importants. Per part d'un exemple de cultura 100 % pública, jo podria parlar de les biennals. Les biennals que s'estan fent cada dos anys, la Biennial de Pensament Ciutat Oberta i la Biennial de Ciència; en total són 1,5M d'euros, i la primera edició hi va haver 70 activitats, 90 espais, 150 ponents, més de 200 entitats implicades, etc. El que es pretenia era que entre la Mercè i la programació de Nadal hi hagués un festival 100% públic que donés visibilitat al tema del pensament, que es fes ús de l'espai públic (un altre valor que es pot estudiar) i generar una mica el pensament crític. Quanta gent va venir? 20.000 assistents. Quin és el preu per habitant? 1,5 euros per habitant. Llavors, què fem amb aquestes dades? Com a institució pública, has de tenir aquesta estructura ben clara per tu poder explicar que estàs fent aquesta inversió per portar astronautes, filòsofes, científiques, ¿però està anant tothom a aquestes places a escoltar aquesta gent o no? Són preguntes que deixo així obertes. Un altre exemple, tirant enrere, com a exemple privat... no sé quanta gent d'aquí heu estat a Panamà. Jo he tingut la sort de ser-hi fa poc. O quanta gent d'aquí coneix Netflix. Sí. Allà, a Panamà, a la part caribenya, hi ha un arxipèlag de centenars d'illes, les Illes Guna, que també es diuen de San Blas, on hi ha unes comunitats indígenes, la comunitat guna, la més coneguda del territori de Panamà, i allà són unes comunitats que continuen vivint molt connectats a la natura, molt connectats al mar, en una cultura de la subsistència molt ecològica i molt en sintonia amb el territori. Allà va aparèixer un dia Netflix, dient que volien fer-hi l'inici de la segona temporada de la Casa de Papel. En una de les illes que hi ha allà, sense llum, sense electricitat, i sense res d'això per acollir una macroproducció d'aquestes característiques, internacional, amb artistes internacionals, amb camerinos, hotels... quin impacte té això en la comunitat indígena d'aquest territori? És positiu, és negatiu? Al final, hi ha hagut un tipus d'impacte superinteressant, perquè el que ha passat és: s'ha

fet això, i al final n'ha sortit una productora audiovisual que fa documentals sobre les comunitats indígenes, d'una manera sostenible. Aquest impacte Netflix el buscava? Segurament no. Però hi ha hagut un impacte superinteressant, sempre que sigui dins d'aquest àmbit sostenible. I per acabar, un exemple de cultura comunitària: què passa amb aquelles expressions que existeixen, tipus el Konvent, o la Cinètika de Sants, o el Teatre Arnau, que poden ser ocupats, que es relacionen amb una estructura molt més horitzontal. Aquests espais donen valor en si mateix. ¿Això ha de passar pel filtre de ser mesurables, ser quantitius, tenir un retorn...? O el valor és intrínsec del fet que aquesta diversitat existeixi en el territori?

PAU: Jo penso que el Konvent, per exemple, si no demanen subvencions no hauran de fer cap tipus d'impacte. Perquè és autogestionat. I qui diu el Konvent diu altres d'aquest tipus. Vull dir, si tu ets horitzontal, i ecològicament pots viure'n, no necessites... El moment que necessites l'impacte és el moment que necessites l'ajuda. Allà et demanen, a més de 50.000 papers de justificacions, et demanaran l'impacte econòmic, o un impacte. Et demanaran que facis la memòria, que deien abans. I a partir que facis la memòria, allà hauràs d'explicar el que fas, el que has fet, el que vols fer i com es deien els teus pares. I a partir d'aquí és això: si tu ets horitzontal no necessitaràs fer-ho. Però si no ets horitzontal i necessites alguna cosa hi haurà qui et manarà. El regidor de torn del poble, o el Ministerio, o el Departament de Cultura de la Generalitat. Depèn del teu grau d'aspiracions.

ROSER: Se'ns acaba el temps d'aquesta primera part en què han sortit temes molt interessants. Hem parlat d'impacte econòmic, també d'impacte social, i aquest nexa d'unió en una comunitat: què pot suposar-hi la cultura. Aquest sentiment de pertinença en una comunitat en què segurament hi ha moltes classes socials, moltes ètnies, però hi ha aquest nexa d'unió, que el fa la cultura. Anem cap aquí. Es fa prou? Es vehicula prou perquè hi hagi aquesta unió social dins d'una mateixa comunitat?

ALBA: Jo crec que hem de vigilar amb això, perquè sí que s'han de justificar les coses. Jo també he de fer memòries a la meua feina. Però anem una mica enrere. Hem parlat de les activitats culturals que surten com bolets, però el que jo analitzo amb més ganes són els esdeveniments comunitaris. El *bottom art*, com deia abans, des de baix cap a dalt. Quan els actors que realment desenvolupen una activitat són els que hi estan involucrats, els que han de demanar una subvenció o no, els que han de generar un diàleg entre iguals, és quan realment sorgeixen coses que generen un efecte, un valor, que realment té —valgui la redundància— valor en la pròpia comunitat. És l'exemple que us posava dels Cors Muts, són ells, els veïns del mateix barri els qui la desenvolupen de fa molts anys i amb moltes ganes. Ara tenen crisis, conflictes, problemes amb la gentrificació... però la seva festivitat també. ¿Com la cultura pot arribar a desenvolupar millor, o arribar a aquestes comunitats, a aquests grups socials? És quan els esdeveniments estan fets des d'aquestes comunitats, o en diàleg amb elles. No perquè hem d'explicar la memòria, i... Sinó perquè molts esdeveniments culturals, i més a Catalunya que tenim aquesta tradició de festes majors, ostres, això és un gran valor. I les activitats que generen aquests grups són úniques. Hem parlat de cohesió, d'integració, d'inclusió.... això realment el que crea comunitat; no els bolets. Per mi el lema seria prou bolets i més esdeveniments creats des de les comunitats i dels grups. Ara, també cal

parlar de sectors. Sectors culturals. I els hem d'anar desenvolupant. Els de la música, els de la dansa. I els festivals desenvolupen sectors, si estan fets per aquests actius, que són sectorials o comunitaris.

PAU: Nosaltres som en un país que va ser vertebrat per la cultura. Som el país dels ateneus, de les cooperatives, i realment penso que això és important. Què és més cultura de base que la cultura dels ateneus? El que passa és que la cultura també s'ha anat atomitzant, i cada vegada diria que som en més illes. Però si analitzem el que serien uns ateneus... a dins d'un ateneu, hi havia la xarxa: podia tenir la secció d'estudiants, la secció d'esperantistes, la secció de no sé què, i estaven totes sota un paraigua general. I crec que és important de recordar-ho, fins a un cert punt. Perquè des del punt de vista polític, a l'hora de fer una política cultural, s'han de tenir en compte les xarxes de l'associacionisme local. I evidentment ara no són els ateneus, tot i que n'hi ha de molt vius —com el d'Igualada, que és d'on jo vinc—, però de vegades són decimonònics i han desaparegut. L'associacionisme, d'entrada, és conservador, no en el sentit polític sinó que es tanca molt en ell mateix. I potser el que necessita és crear aquesta xarxa i que hi hagi unes polítiques culturals concretes.

XÈNIA: Per mi, abans ho comentàvem, el model cooperativa és important. M'estic adonant que en el sector de la cultura hi ha moltes cooperatives, ara. És un model de negoci, però treballa des d'una estructura horitzontal, en coses molt definides, i amb empreses especialitzades en cures per als cooperativistes. Per tant, a mi el que em trasllada és que és un sector en el que es valora la persona que està en projectes, que no sols són els diners que podem generar, sinó que estem treballant en projectes i en persones. És un model que sí que entre tots hem de començar a canviar-ne la percepció des de la part política. Ens veuen, a les associacions i les cooperatives, com un tercer sector. Soc d'una cooperativa. Ah... Quan em van donar una beca per a dones emprenedores, tot eren gestors de microempreses d'altres àmbits. Cultura? Què fas aquí? Però et canvia la percepció. El meu model serà una cooperativa. Però soc una empresa, vull tenir un sou digne, vull poder pagar dignament, i hem de poder explicar que això és possible.

ALBA: En els grups de recerca internacionals, quan parlo de cultura als grans finançadors, de la Comissió Europea, que el que volen és projectes de bioquímica, de farmacèutica, se sorprenden. Com? Ah!

ADRIANA: Jo si afegeixo una cosa és per llençar una bomba (*riuen*). Em sap greu el símil armamentista. La teva pregunta era com la cultura ajuda al desenvolupament econòmic i social. Jo, aquí, tenint els dos companys de l'Ajuntament de Tarragona, desconec quin és el percentatge que es dedica a cultura del pressupost general. Sé les dades de Barcelona, un 5 %, i la Generalitat un 1 i escaig, que hi ha l'eterna reivindicació que arribi al 2 %. En tot cas, per mi el tema és: m'encanta parlar de la cultura amb aquesta aura especial, diferent, que salva comunitats i tal, però que també... actualment estem consumint cultura més que mai. No m'agrada dir que la consumim però ja m'enteneu. Estem escoltant més música que mai, mirant més sèries i pel·lícules que mai... hi ha una oferta increïble. I la meua reflexió és: està servint per tenir una comunitat amb capacitat crítica? Aquesta inversió, més que mai en cultura, està servint per a què la societat sigui

millor? Perquè de cop i volta tenim l'extrema dreta en molts dels ajuntaments de casa nostra. Tot això, està ajudant a fer que la societat realment sigui millor i tingui més capacitat crítica?

ROSER: Una pregunta que deixem per definir a la segona part.

[Segona part]

ROSER: Reprenem la sessió. Tenim un micròfon, l'anirem passant. Us demanarem que us presenteu i exposeu el que vulgueu. Qui s'atreveix a trencar el gel?

PÚBLIC: Soc el Toni, de l'Ajuntament. D'entrada us volia preguntar com es pot aterrar en un pla cultural, a l'hora de definir una estratègia i una planificació, tot això que comentàveu dels valors. Però he vist que quan parlem d'impacte, i parlem d'aquesta feina d'allò que ve des de fora, no parlem de l'impacte quant a gènere, accessibilitat, que sí que poden tenir una mesura, i que poden buscar la manera de transformar la manera com treballem. De vegades ens centrem molt en la repercussió econòmica, però la social també té una dimensió quantificable. I per altra part, la comunitària, la social, per sort a la ciutat hi ha molta més activitat cultural que la que generem les administracions, i és molt més quotidiana, aquesta acció més cooperativa també seria molt bona d'analitzar, com s'empodera. Però bé, m'allargo una mica, perdoneu: com valoreu que caldria enfocar aquests eixos transversals que han de formar part de qualsevol política social? El gènere, l'accessibilitat...

ADRIANA: O sigui, com mesurar l'accessibilitat, la democratització de la cultura, el gènere...?

PÚBLIC: I la part social, que també té una dimensió quantificable, si és que hem d'anar cap aquí, eh.

ADRIANA: Jo des d'un punt de vista bastant humil penso que depèn també, com deia el company, de la voluntat política del moment. I saber quins són els indicadors que a tu et serveixen. Perquè, quan abans he parlat de la Biennial de Pensament, crec que era el primer projecte gran de la ciutat de Barcelona que per primer cop complia el tema de la paritat de gènere, sobretot en la programació, i fins ara no havia passat. Llavors, com fas això? Jo em vaig inventar un Excel que pintava la gent de colors, i que em saltava l'alarma: ui, t'estàs passant, el 60% no són dones. Tu el que pots fer és intentar veure on poses aquests indicadors, on poses la mirada, i a partir d'aquí treballar-ho. Si per vosaltres l'important és que hi hagi paritat de gènere, o que sigui sostenible, o que es treballi des de l'horitzontalitat, o si hi ha contractació d'externs quin tipus són... Paguen als artistes? Jo crec que hem de pensar que tot és objectivable però tot té una mirada política de fons, i llavors la política pública depèn d'aquesta mirada. Però sí, tot és mesurable. Crec jo.

PAU: Aquí jo faria una distinció, que és, com ha dit ella: una cosa és la teva activitat, o l'activitat del municipi en el tema de contractacions, etc. Sobretot de contractacions de personal. Però una altra cosa és, quan estem parlant de festivals, quan són

contractacions de companyies. Perquè és clar exigiràs a la companyia que tingui diversitat de gènere i compleixi altres requisits? Perquè et pots trobar que no contractis a ningú. Segons l'estudi de COFAE, sobre les companyies que havien anat a totes les fires d'Espanya, diria que no complia ningú de les companyies. Per una qüestió històrica, també. I que hi havia uns sectors que eren femenins i uns de masculins. Tots els tècnics eren majoritàriament homes, i en canvi tot el que era figurins i modistes eren dones. Jo no dic de comptabilitzar, dic de polítiques, hem de tenir-ho present això: per un cantó pots complir dins el teu organisme o institució, i en canvi que en el moment que contractis et pots trobar aquests elements. Només ho poso sobre la taula perquè t'hi pots trobar. Clar, després tu agafes una obra que només hi surten homes hi ha problemes. Ho dic perquè tots aquests temes, amb aquest estudi, que podeu veure, perquè està penjat a la web de COFAE, es veu perfectament, i el va fer la Universitat de Barcelona, com les companyies —es van analitzar durant un grapat d'anys (quatre o cinc), aquelles que havien assistit a les programacions de les fires de teatre de l'estat— no complien aquesta representativitat.

PÚBLIC: Hola, soc Nani Blasco, vinc amb diversos barrets. Jo voldria aportar, també una mica contestant una mica el Toni i recollint el que s'ha dit a la primera part, bé, podem aterrar tots aquests conceptes amb conceptes clars. Amb una definició de base de la cultura, que per mi és manera de viure juntes. Posant la vida al mig, i aquesta vida, que és econòmica, social, etc., com la vols viure. Potser en aquest moment de la història, els homes blancs de mitjana edat hem de callar. I deixar que la cultura es manifesti en una altra vessant. Per mi la cultura comunitària, o de base, de la que parteixo, és la que hauria de regir. És a dir, posar l'orella a la base i a partir d'aquí construir. Veig aquest punt d'origen, o d'original, i és d'on voldria partir el debat.

ALBA: Gràcies, Nani, crec que és un bon plantejament: cultura de base, cultura comunitària. També perquè identifica molt el que dèiem: no volem bolets, no només impactes econòmics, treballar des de la base. Preguntaves, Toni, què és el que podem fer? Doncs això: identificar el que hi ha i donar-hi suport. Que això a nivell polític interessa o no interessa? Jo en això no m'hi poso. Però, per mi, i ja sé que la meva posició és més còmoda, eh, des de la universitat, però crec que és el més interessant. Perquè després, entre aquests iguals, hi ha tots aquests efectes, valors, que van més enllà de l'impacte econòmic. El valor de llegat, el valor estètic, el valor participatiu... Tot això és tan ric que no ens podem deixar de posar-ho damunt la taula i d'incentivar-ho. Per tant, la base, la comunitat, les activitats culturals i no només els esdeveniments. Hem de mirar com es pot donar suport a aquests grups. La meva recomanació seria aquesta.

ADRIANA: Per abocar una mica de llum, o sigui sí que penso que quan les estructures sempre han sigut heteronormatives, heteropatriarcal, blanques, etc., moltes comunitats han estat invisibilitzades i no han tingut veu, un espai des d'on expressar-se. Si el sistema s'ha perpetrat així durant anys i anys, després en els estudis surten com surten. Però això no vol dir que aquestes comunitats no existeixin. No ho sé, ara farà un salt enorme, i em disculpareu, però recordo quan hi va haver amb el Primavera Sound The New Normal, que va ser un moment on de cop el feminisme estava en auge, i tota la programació era de dones, o gairebé totes. I molta gent no s'hi va sortir interpellada. Com pot ser que existeixin aquests grups de dones? Però segurament no havien tingut

mai l'espai per existir. Si la societat s'ha format amb aquest prisma i llavors passen aquestes coses. Per mi, part de la transformació de la cultura, del poder que té, és el fet de recrear imaginaris, o regenerar futurs, que siguin diferents i que puguin donar veu a totes aquestes altres comunitats, ja siguin transfeministes, decolonials, i tota aquesta gent, que també existeix.

PÚBLIC: Em dic Xavier i soc un jubilat usuari de cultura. No tinc cap altre barret (*riu*). Si estàvem parlant de l'impacte econòmic i social, no deixo de veure que la part d'impacte privat, d'economia privada, cadascú que faci el que vulgui amb els seus diners, però amb els diners públics sí que pagaria tenir un coneixement, com a mínim quantitatiu, de la realitat cultural. Perquè si de les 4-5 administracions que tenim (Europa, Estat, Generalitat, Diputació, Ajuntament) cadascuna engloba, dins l'àmbit de la cultura, un seguit d'activitats que no són compartides. O jo puc entendre que els partits del Nàstic són cultura, les sardanes són cultura i el teatre que fan les meves besnetes també és cultura. I que hi ha una part d'arts escèniques, una part d'arts plàstiques... Però no hi ha un catàleg, o una agenda, de les activitats culturals d'un municipi com el de Tarragona. O jo no el conec. Aleshores, valorar l'impacte sense sabem amb què comptem... L'impacte social, que és molt més difícil de quantificar, si no saps quantes activitats hi ha en un període de temps? Demanaria un catàleg.

PÚBLIC: Només per respondre en nom de l'Ajuntament, a Tarragona Agenda podrà treballar tota l'activitat.

PÚBLIC: Però allí hi ha com un 10 % de l'activitat cultural que es fa a la ciutat.

PÚBLIC: Hi trobarà activitats de l'Ajuntament i una part de les entitats.

PÚBLIC: Però són les activitats subvencionades per l'Ajuntament.

PÚBLIC: No té per què.

PÚBLIC: Però poqueta, eh, en falta molta.

ROSER: Ara ens demanaven aquest catàleg que agrupés tota l'activitat cultural i que ajudés a saber l'impacte econòmic de totes aquestes activitats, d'intentar posar xifres a aquests esdeveniments culturals.

ADRIANA: Jo he de dir que m'agrada la teva pregunta però no la sé respondre. Perquè la ciutadania es pregunta: despesa o inversió pública?, aquests diners on van?, tothom se sent amb dret de gaudir de la cultura a nivell individual, però és compartit?, no és compartit? És molt pertinent, des del punt de vista del ciutadà, de demanar a qui estigui governant de retre comptes.

XÈNIA: Jo vull fer una pregunta. Una enquesta municipal, territorial, o des de la Generalitat, que em preguntis què necessito jo en el sector de la cultura? Moltíssimes activitats tan privades com públiques, no l'he rebut mai. Sí que m'han preguntat com a gestora què necessito. Toni, com ho veus.

PÚBLIC: També a títol informatiu, al web de l'Ajuntament, a Cultura, o al Portal de Participació, trobareu dues enquestes: una destinada a les entitats i una altra adreçada a la ciutadania, per saber les seves pràctiques culturals i la seva opinió. Agraïrem a tothom que hi tingui interès i predisposició que la respongui. Avui, a més a més, ens acompanyen les companyes de la URV que hi treballen, i pensem que quan més amplitud tingui la mostra millor serà l'anàlisi posterior.

XÈNIA: La ciutadania s'ha d'assabentar que hi ha aquesta enquesta.

PÚBLIC: Sí, justament hi ha unes dinamitzacions d'aquestes enquestes encomanades, hi ha una nota de premsa, un procés de difusió i ara també hi ha la feina que tots els departaments de la casa s'hi impliquin, perquè malauradament no sempre els nodes d'activitat estan connectats entre si. La clau és que quan més nodes de dinamització i de difusió possibles, millor. És una feina progressiva. Aquí la dificultat són aquestes eines de diàleg. Com obrim espais de conversa, de debat, d'opinió, d'una manera més natural. És el que estem treballant i esperem que pugui passar en aquest pla cultural.

XÈNIA: A mi m'agradaria conèixer eines assequibles i assumibles per als gestors, o que puguem explicar que hi ha aquestes eines que han funcionat i que han tingut aquest retorn de coneixement per poder fer inversions a partir de les necessitats identificades. Seria fantàstic poder fer una sessió explicant aquest model. A mi, avisa'm (*riu*).

ALBA: Però és una mesura pensada als col·lectius, o a les persones que hi participen?

PÚBLIC: Si voleu podem aprofitar que són persones que es dediquen a fer aquestes enquestes perquè ens ho expliquin amb més detall. L'Anna és la persona que ha dissenyat l'enquesta, i és de la URV.

PÚBLIC: Jo soc antropòloga i he participat en part d'aquest pla participatiu. Hem parlat de dues enquestes, una que està destinada a ser contestada des de les entitats, però també totes les persones que s'autoidentifiquen com a artistes o que fan activitat cultural. Vull dir que pretén ser una mica ampli, des d'aquest punt de vista. Activitats, opinions, necessitats, etc., i el per què de tot plegat. Intentar trobar aquests punts on també pugui implicar-se l'Ajuntament i donar suport i eines a aquesta activitat de base, que va des de casals i ateneus, grups de teatre, o el col·lectiu de joves del barri. I de l'altra banda hi ha aquesta segona enquesta més dirigida ciutadania. Pensada per conèixer els seus hàbits culturals, si ho fan a la ciutat, si no ho fan a la ciutat, buscant aquests punts de necessitats de la ciutat i de valoració de l'activitat que fan. Aquest seria el resum. Tot plegat amb l'objectiu de recollir la màxima informació possible. I estem intentant arribar allà on creiem que no podem arribar mitjançant les xarxes socials, i en això estem.

ALBA: Moltes felicitats, és una iniciativa molt necessària. I si podem ajudar-vos en el que sigui, encantats d'ajudar-vos des de la UOC. L'únic que em fa fer una reflexió més de fons, perquè hi ha moltes iniciatives així. Enquestes dels centres de cultura de la Diputació de Barcelona, drets culturals de la ciutat de Barcelona... Parlem-ne. Perquè hi ha moltes vegades, quan parlem de metodologies, al final fem servir models diversos, amb diversos

interessos, posant el focus en diferents coses... I cada ajuntament vol el seu, però parlem-ne, perquè realment amb aquests companys que estem parlant de fer una xarxa en termes europeus, parlem de posar en comú aquestes metodologies, perquè moltes vegades anem fent. Ens va costar molt trobar els indicadors comuns. I aquesta és l'altra: una cosa són els dissenys, i l'altre és procés de recollida de dades. Cada equipament té el seu tècnic, i des del punt de vista metodològic això et pot crear un problema. Com estan recollides aquestes dades. Aquí encara parlariem d'enquestes i dades quantitatives. Però i quan passem a les qualitatives...?

PÚBLIC: Però de les activitats que estan subvencionant, en tenen la informació. Hi ha hagut una petita baralla al departament de Cultura de la Diputació, perquè ells tenien un programa de les activitats culturals que es feien, absolutament incomplert, no hi sortia cap església, per exemple. Ara, tot allò que rep diners públics, i que té un impacte cultural, hauria d'estar catalogat. Activitats concretes, específiques, actes, conferències, i també aquelles institucions que la seva funció ja és cultural. El Conservatori, o l'Escola d'Art. Que tenen una activitat continuada cultural. O altres per l'estil. S'hauria d'incloure tot això. De cada activitat que està finançada per aquestes administracions n'hauríem de tenir les dades. Que hagi de recórrer a una enquesta és posar-hi boníssima voluntat, però aquesta informació l'administració ja la té, una altra cosa és que la vulgui deixar anar.

PÚBLIC: Soc Jordi Giramé, tècnic de Cultura de l'Ajuntament. Gràcies per totes les vostres aportacions. Jo voldria fer una observació i dues preguntes. L'observació que jo volia fer és que, en l'enunciat de la sessió d'avui, i s'ha parlat molt de l'impacte econòmic, però almenys jo des de la primera lectura, hi ha un concepte que ens n'hem oblidat i és que la cultura també és sector econòmic, també és motor econòmic, també és generador de llocs de treball, i hi ha tot un sector al voltant. I no se n'ha fet gaire esment. Personalment, ja m'està bé que no se n'hagi parlat tant i més dels impactes socials, perquè els gestors que portem molts anys aquest aspecte s'ha hagut de reivindicar per justificar l'acció i la gestió cultural. Per tant, si no ha sortit potser és que comencem a tenir-ho superat. Que la gent de la cultura també es justifica per l'àmbit econòmic. Tot i que els que creiem per la cultura *per se* no necessitem aquesta crossa per justificar totes les bondats de l'acció cultural.

La segona, que té més a veure amb el nucli del que s'ha parlat, i a tomb de les aportacions del Nani i del Toni, aquesta mirada de la cultura més de base, o comunitària, o transformadora. Una pregunta era per l'Alba: parlaves de la dificultat de trobar metodologies per poder valorar quan realment aquestes accions són transformadores o no. Quin abast tenen, a quins col·lectius, a quines edats, a quina diversitat de col·lectius, a quins gèneres arriba o no. I això és comú, segurament, aquesta dificultat metodològica, en la cultura comunitària però també en qualsevol programa cultural. Un programa cultural dirigit des de l'àmbit públic, amb més o menys intervenció del tercer sector, o del sector comunitari, també es troba amb aquesta dificultat. Però voldria que m'expliquessis una miqueta fins a quin punt s'ha avançat en aquestes metodologies, o en quin punt estan. I la segona pregunta era més per l'Adriana, que al final de la primera part ha llençat una pregunta a l'aire però jo també voldria escoltar-vos a la resta de ponents. Has fet una reflexió molt interessant i molt punyent, que cada vegada hi ha més

accessibilitat al món cultural, cada vegada es veuen més sèries, hi ha més oferta, i en canvi trobo a faltar, o no sé si ho has dit així clarament, que no sabies si la capacitat crítica, o si totes aquestes accions produïen una societat millor. I realment, és una aportació que va molt al moll de l'os, que incideix molt en quin tipus de polítiques culturals s'estan fent, quin tipus de programes s'estan fent o no. Cadascú podem tenir explicacions del perquè, però jo voldria sentir a la resta, si creieu que és així, i per què és així. Si no hi ha un transvasament d'aquesta oferta cultural amb una millora o amb arribar a totes les capes de publicació.

ALBA: Respecte al tema de les dades, hem avançat poc, però estem caminant. Hi ha algunes iniciatives en què es recullen més enllà dels impactes econòmics. Hi ha algunes iniciatives que recullen tota una sèrie de mètodes que es poden fer servei. Ara, no hi ha un únic model. No ens estem posant d'acord. Cadascú s'ho mira des de la seva disciplina. Jo, per exemple, soc molt d'anàlisi qualitativa, però cada cop estic veient més que el millor és la barreja compacta. En trobaràs molts que treballen les percepcions. Perquè, per exemple, quan parlem de llegat, què fa que tu culturalment participis en una activitat i creï un llegat? I això com ho mesures? Si t'interessa te'n puc passar bibliografia, cada cop hi ha més models. Ara, hi insisteixo: ho hauríem de posar en comú i no ens hi estem posant d'acord. La transdisciplinarietat és important, perquè sinó els economistes fan tal, els sociòlegs fan tal, els ambientòlegs fan tal... I ara estem fent una xarxa europea per intentar generar un debat i superar aquestes dificultats. Però és complicat.

I un punt més amb això: el consum cultural és una cosa i la participació cultural és una altra. Per mi consumir productes audiovisuals a casa és una cosa, la participació compartida és una altra. Actualment s'estan consumint molts productes d'indústria cultural. Hi ha sectors que són molt potents econòmicament: el cinema, la música... Ara, que això sigui un tipus d'activitat cultural que les persones fan, i que això ens passi a ser més crítics... doncs no.

ADRIANA: El que deies, Jordi, de la cultura com a espai de generació de llocs de treball. No m'atreveixo a entrar en aquest jardí perquè molts cops la cultura precaritza moltíssim els artistes. No dic la pública o la privada. En general, molts artistes no estan pagats com han d'estar pagats. Han de fer unes subvencions que es deixen la pell per justificar coses. I tot això donaria per un altre debat bastant intens. El sector de la cultura té molt de camí a recórrer, en l'àmbit de quin tipus de generació de treball provoca, i que no sigui un treball que precaritza els creadors, els innovadors, els artistes.

Després, sobre el tema de consum i participació, sabia que portaria una mica de cua, que ja està bé, però si no volem entrar en aquest debat la pregunta també podria ser: què hi invertim? Se n'està invertint, com a diners públics, més que mai. Realment, els pressupostos culturals continuen sent les germanes petites de totes les polítiques públiques en comparació amb salut, amb urbanisme, amb igualtat, però sí que és cert que s'està fent un espai. De totes maneres, continuo preguntant-me si la societat està avançant amb capacitat més crítica o no. Els resultats electorals, ja no dic aquí a Catalunya, sinó al món sencer hi ha una onada d'extrema dreta molt preocupant. I l'últim que has mencionat, sobre models, crec que és interessant el que s'anomena el desenvolupament sostenible, que té tres potes: social, econòmica i mediambiental. Hi

va haver uns australians que van dir: no, la cultura també ha de ser un pilar. Per mi aquest punt de vista em sembla molt interessant, perquè situes la cultura al mateix nivell que altres polítiques públiques. Per què no es poden fer estudis d'impacte cultural? Es fan molts estudis d'impacte econòmic, social, mediambiental, per justificar la construcció d'un centre comercial, per ex., però per què no incorpores també un estudi d'impacte cultural? Com afecta la vida personal de la gent que hi hagi allò i no hi hagi una altra cosa.

XÈNIA: Jo m'havia preguntat, a mi mateixa, com consumim cultura. Però a partir dels comentaris del Jordi, i amb el que estàveu dient ara, m'heu portat a pensar també en la percepció de la cultura des del sector privat. A Anglaterra, les institucions públiques expliquen que la cultura és un bé comunitari i beneficien fiscalment el sector privat perquè hi doni suport, perquè els agents culturals no depenguin de subvencions que a més a més són un patiment. No ens oblidem del que diu el Pau: els tècnics, els gestors, els que estem picant pedra per poder contractar. En l'informe de la Cultura 2030 hi ha xifres molt potents, sobre això, de la quantitat de tècnics, artistes... Som molta gent treballant-hi. Llavors, jo convidaria, ara que tenim una nova Llei de mecenatge lluitada a Madrid, i que s'està treballant per tenir la Llei de mecenatge catalana, que des del sector públic es fes veu d'aquesta part. Jo me'n vaig a parlar amb els consells comarcals de territoris petits i els dic «ei, a mi només que m'obris la porta amb aquesta microempresa ja em va bé», i els expliquem que si ara em donen 2.000 euros els costarà realment 300 euros. Només amb això, ja és molt. De veritat, fa tres anys que intento estar dins l'associació d'empresaris de les Terres de l'Ebre i no me'n surto; no ens veuen com a sector econòmic. I això que com a associació movem un pressupost de 2 milions d'euros d'un total de 16 festivals. És a dir, que sí que tenim un impacte directe. Des de la part pública, crec que hem de recordar aquella norma del 33: la cultura hauria de ser 33 % privat, 33 % públic i 33 % recursos propis. Crec que hem d'anar cap a aquesta línia, perquè sinó sempre estem instal·lacions en la queixa i ens lamentem que la institució no ens ajuda. O per què sempre pensem en Cultura, quan Acció climàtica podria ajudar que hi haguessin busos que anessin des del Serrallo fins aquí dalt per evitar la sinistralitat, per facilitar l'accés a la cultura, etc. Jo he anat a Acció climàtica a proposar un bus a demanda, per exemple. No hi ha manera. La seva resposta va ser: necessito dades per demostrar que el públic necessita aquest bus. Llavors, què he fet, he anat al sector privat i li he dit vinga, que ho petaràs. Tal marca et porta a veure Deltebre dansa, i fas una publicitat brutal. Però bé, això per a l'any que ve (*riuen*).

PAU: Bé, estic molt d'acord amb el que diu l'Alba, una cosa és consumir i l'altra és participar de la cultura. La gent que hem estat al teatre ho tenim molt clar: no és el mateix veure-la en vídeo que no pas ser-hi. L'emoció, aquest element, no te'l dona, per molt que te'l miris moltes vegades. I respecte al que deia la companya, jo crec que la cultura s'ha atomitzat: cada vegada la gent va més a la seva, cadascú té els seus *rotllos*, i no hi ha aquell teixit que uns ens comuniquem amb els altres, sinó que cada vegada potser són més independents. Llavors, també, la producció de cultura cada vegada és més independent. És a dir, es fa cultura per als que fan videojocs, producció per als que els agrada no sé què, per als que miren sèries de no sé quin tipus.... Netflix ha detectat que tu ja has vist aquesta sèrie, i automàticament et comencen a arribar al dispositiu tot un seguit de recomanacions similars. Això què fa? Jo crec que sí que consumim, però no

consumim amb diversitat. I això també es veu bastant amb la gent més jove, que moltes vegades parles de segons quines coses que ja no coneixen, perquè s'han sectorialitzat en una cosa i d'aquí no en surten. I aleshores per mi, evidentment, com que això és així, transportat al món de la política, els consumidors d'extrema dreta es miren els llibres d'extrema dreta i pel·lícules i sèries d'extrema dreta i la cosa s'atomitza, i això provoca que cada vegada siguem més insolidaris.

ADRIANA: I individualistes.

PAU: I individualistes. I aleshores cadascú es mira les seves coses. Jo penso que la cosa va per aquí.

PÚBLIC: Soc el Jordi Bertran, de l'Ajuntament de Tarragona, i voldria fer una intervenció. Crec que l'heu encertat: hi ha més producció cultural però amb un defecte claríssim, que és generar una societat cada cop més individualitzada, menys comunitària i menys participativa. Això és evident, i això ens porta cap enrere. Dos apunts més que volia fer: quan es parla d'impacte o d'anàlisi, hem de tenir en compte que també va bé per altres temes. Tarragona no ha aconseguit posar històricament d'acord l'Ajuntament, l'Estat i la Generalitat per crear una biblioteca que superi la del segle XIX. Quan algú ve de fora, extern, i t'ho posa en metres quadrats, tens un problema. En el nostre cas, comporta una deriva cap a aquestes posicions menys cultes, menys crítiques, que segurament afavoreixen aquest tema de l'extrema dreta. Després heu parlat dels desembarcaments de festivals. Jo vaig participar en un procés que va fer la Generalitat per reconduir una situació que s'havia produït a Manresa, on es va gestar la Fira d'Arrel Tradicional, que s'organitzava des de Barcelona, i a mi em va tocar fer la direcció artística i vaig reconduir un desembarcament de la Generalitat amb una fira organitzada a la ciutat i amb l'organisme local. Però això segueix passant molt a prop d'aquí. A pocs quilòmetres d'aquí tenim una fira, en un municipi del Tarragonès, que fins fa poc la fira s'organitzava des de Barcelona. És a dir, això passa molt. I a la ciutat de Tarragona la cerimònia d'obertura i de final dels Jocs de la Mediterrània es va adjudicar a una gran empresa de Barcelona i en què no va participar ningú de Tarragona. O sigui que és una realitat, i l'hem viscut. I acabo amb un apunt sobre el tema Patum i similars. La Patum té un problema de gestió: utilitza el mateix escenari que a l'edat mitjana, i a l'edat mitjana diguéssim que les comunicacions per arribar a la Catalunya Central eren més difícils. Jo encara he tardat tot un matí per anar a la Patum; però ara hi vas en una hora i mitja. I això passa en molts altres llocs. Ens hem cregut que fossilitzant allò que feien els nostres avantpassats som respectuosos amb el patrimoni i la tradició; i en canvi el que estem fent és involucionar en tot aquest procés. No només passa a la Patum, eh. Passa també a la Setmana Santa de Sevilla, que l'any 1992 tenia uns hotels i ara té 10.000 hotels més, però les confraries i els recorreguts del 2024 són els mateixos que l'any 1992, i no hi deixen entrar ningú més, amb la qual cosa tenim un problema de participació. Setmana Santa és la festa major de Sevilla. I en canvi hi ha d'altres ciutats que tenen actes multitudinaris però que han generat una dinàmica totalment diferents. A Bombai, quan es fan els castells dels Govindes, no es fan els castells en una sola plaça. Es fan a tota la ciutat, a diverses places, amb totes les colles, que fan els castells a la mateixa hora. Hi ha molts barris que també tenen el seu equip, i això crea una descentralització —bé, a mi no m'agrada la paraula—, una policentricitat que descongessiona la festa. I això també ho fan les Falles de

València. I això no vol dir que es menystingui la mascletà a la plaça de l'Ajuntament, però s'ha creat un altre model. En aquelles festes, incloc Tarragona, en què estem en els espais i itineraris medievals, tenim un problema molt greu. És que no ens hem analitzat ni nosaltres mateixos del que vam fer. Perquè evidentment hi ha hagut altres moments que això ha anat canviant, ha evolucionant i s'han anat creant espais. Això a Tarragona hi ha un moment que passa de la plaça de les Cols a la plaça de la Font, que és deu vegades superior, al segle XVII, perquè ja no hi cabien. I ara generem els actes potents a la plaça de les Cols, quan és una plaça que al segle XIV ja estava col·lapsada. Al segle XVI Tarragona tenia uns 1.000 habitants, ara en tenim 140.000. Tenim un problema. L'Alba ha plantejat aquest dubte d'inclusió o exclusió, i jo crec que tenen un problema molt seriós. De fet, el primer aforament que es fa a la Patum, de la plaça de Sant Pere, el gestem des de fora. Perquè sinó allò ja s'hauria acabat, amb els accidents que hi podria haver. S'ha parlat molt de concepte de festival en un sentit modern, però per mi aquesta idea de les biblioteques, que no les tenim resoltes, i aquí hi ha un aspecte d'impacte, i després el concepte de la festa, en el moment que la festa es queda ancorada i no tira cap a un model modern de la festa anem malament. Perdoneu la intervenció, però vaja, extraordinàries, les vostres aportacions.

PÚBLIC: Soc Pilar Casas, ara soc advocada però soc actriu també de fa molts anys i vaig ser secretària del Sindicat d'Actors i Actrius de Catalunya. Jo crec que hem de diferenciar què és la cultura des del punt de vista d'indústries, o sigui, la indústria com a indústria pot tenir un interès social per la cultura però també hi té un interès econòmic. Com és obvi. Però jo vull posar el focus en les administracions públiques. I crec que part d'aquesta absència de generació de pensament crític radica en el fet que no hi ha un objectiu de: què vol l'Ajuntament aconseguir amb la cultura? Què volem fer, 50.000 actes perquè es vegi que fem moltes activitats de cultura? I que quedi en un paperet que fem 50.000 actes i recuperem la Biblioteca? Però quanta gent va a la Biblioteca? Al final, què volem aconseguir amb la cultura a cada població per mi és allò essencial. I si no ens plantejem com a sector públic això, quin és l'objectiu de Tarragona, no aconseguirem arribar a la gent. Primer has de conèixer, com dèieu abans aquí a la taula, quin tipus de població hi ha aquí, a Tarragona i als voltants. I la cultura és molt àmplia, no és només festivals, com deia la Xènia. Aquí a Tarragona, teatre propi? Hi ha moltes companyies a Tarragona, però des d'allò públic... a Barcelona hi ha un TNC que fa producció pròpia, hi ha un Teatre Lliure que fa producció pròpia, hi ha un Mercat de les Flors que hi ha producció pròpia... a Tarragona? ¿L'Ajuntament participa d'algun tipus de producció pròpia de Tarragona que visibilitzi la cultura d'aquesta ciutat? Dames i Vells, Tàrraco Viva... Però quin és el suport que dona l'Ajuntament o la Diputació de Tarragona al sector cultural de la zona? Perquè una Sala Trono s'ha vist obligada quasi a tancar. S'està veient obligada cada dos per tres a canviar d'espais i troba dificultats per poder continuar exposant. Aleshores, jo crec que és essencial això: plantejar-se com a sector públic què vull que sigui la cultura de la meua ciutat.

PÚBLIC: S'està fent...

PÚBLIC: Sí, però s'ha de fer una mica de crítica pròpia. Jo m'he assabentat de l'enquesta que feu en aquesta xerrada, que som 30-40 persones, de 140.000 persones. Aleshores, què està passant que la gent no se sent interpel·lada en un debat com aquest? Per mi és

importantíssim, perquè amb la cultura generem pensament crític, solidaritat i ens carreguem la individualitat a què ens porta aquest sistema capitalista... I per què no estem arribant a la gent? I en part, jo crec que no estem arribant a la gent aquest festival dels còmics, a la gent que li agrada no sé què, però no fem com a Ajuntament o Diputació per arribar a la gent, esperem que la gent vingui a nosaltres, que la gent es descarregui l'aplicació, etc. I falta sortir del despatx i anar a buscar què és el que volen. Fer una enquesta de la URV està molt bé, però si jo queestic dins del sector cultural fins que no he vingut aquí no me n'he assabentat. I d'aquesta xerrada me n'he assabentat pel *Més Tarragona*. Hi ha moltes coses que ens arriben. I queden coixes. I, per tant, voldria fer aquesta part crítica, perquè si no resulta que es fan moltes coses i ja podem anar mesurant impactes, però no serviran de res.

PÚBLIC: Bé, moltes gràcies. Et responc perquè algunes de les coses les estem fent. La feina de la comunicació és un dels *tips* que tenim pendants de treballar. Però no és una cosa exclusiva de Tarragona, malauradament. Com enllaçar xarxes de comunicació està pendent de resoldre. Hi ha hagut un moment que la gent s'ha decantat molt per processos més tecnològics de la comunicació però tampoc no és un camí que estigui tenint resultats per ampliar cercles. Malauradament sempre tenen més proximitat aquelles persones que ja usen la cultura, i la dificultat és com trencar barreres i arribar a aquelles persones que no arriben a la cultura a través de l'activitat cultural, sinó que tampoc hi arriben via centres cívics, ni joventut ni amb altres departaments. Per una banda, tot i que combini l'acció amb xarxes socials, l'acció amb mitjans, la diversitat de convocants... acabem necessitant la dinamització de la URV, que vagi presencialment a llocs físics, que vagi als carrers a enganxar cartells, etc. L'estratègia, tot i que estiguem aquí, ni que arribem a diversificar i ampliar... un dels encàrrecs que hem fet a la URV és: com arribem a on no arribem? Com trenquem la barrera de qui no té cap relació amb nosaltres? Segurament trobaríem que no sap situar el Teatre Tarragona, que és un dels històrics. Doncs aquesta pregunta no para de cansar-nos en creuar cercles de comunicació. Ara mateix no hem trobat el sistema, i realment considerem que és un dèficit no resolt. Per això, no crec que la resolguem amb aquest pla. Però el que entenem és que aquest pla no és el final de res, sinó és el canvi en la manera de treballar per començar a caminar cap a objectius compartits. La gent no sap què pot oferir l'Ajuntament en matèria cultural.

PÚBLIC: Però l'Ajuntament té almenys una visió de què vol ser, en matèria de cultura?

PÚBLIC: Ara mateix hi ha una visió parcial, que crec que s'ha de concretar amb totes les aportacions que anem rebent fruit d'aquests processos. Perquè no només tingui la visió de la institució des de portes endins sinó que es nodreixi dels punts de vista d'altres agents, d'altres institucions i sobretot de la població en general. Per tant, la dificultat és com incorporarem en aquest procés el màxim de veus. Com en aquest procés també som realistes. Perquè també de vegades hem pecat de fer plans estratègics que estaven molt bé en un magatzem però no s'han arribat mai a desenvolupar. El principi de realisme crec que de vegades no ens mou i és fonamental. Perquè val més començar a aprofitar les oportunitats. A Tarragona hi havia unes coses molt òbvies. Ara estem fent feines en l'àmbit de les arts escèniques, de les arts visuals, de les biblioteques... encara que no tinguem recursos suficients, hem iniciat aquesta feina interna d'ordenació, que no hi hagi

cap feina que caigui sense sac. Aquesta estratègia d'ordre intern l'estem fent ja sense tenir encara el pla cultural i l'estem aconseguint, ens ha donat una certa millora en les dinàmiques internes, però això malauradament s'encreua amb moltes altres reptes sobre els quals encara ens estem preparant. Per exemple amb el gènere, que és una qüestió no estàvem considerant, o consideràvem escassament fa quatre anys. Ara, d'una banda, una part de plantilla s'està formant en gènere i una altra no només en gènere sinó en com habitem aquestes perspectives en els processos interns de treballar. Igual que l'accessibilitat. Tenim un munt de reptes incommensurables. Però com afrontem tots aquests dèficits estructurals que hem anat acumulant, aquests teatres que ens cauen de tant en tant. Sí que tenim moltes mancances, però el que estem convençuts i convençudes, els qui hi estem treballant, és de compartir i ser honestos, és anar buscant punts de consens mínim que ens portin a què el sistema prosperi, que incorpori més reptes que no pas els que teníem. I com en cadascuna d'aquestes dimensions anem avançant. Hi ha una altra cosa que a mi m'amoïna moltíssim: la diversitat cultural. Realment no l'estem considerant suficientment en res del que fem. Ho hem d'acceptar? Doncs potser resulta que hem de començar a plantejar com debatre això. El fet que no hi tinguem resposta en el pla cultural no vol dir que no ens fem aquesta pregunta i que no l'afegim al pla. Perquè estem parlant d'accessibilitat, és a dir, de com la gent forma part d'allò que fem. Em sembla un repte, sincerament, incommensurable, però això no vol dir que no l'hàgim d'incorporar. I l'accessibilitat, d'entrada, és que tenim feina de per vida. Però l'hem d'agafar com a repte, com el gènere, com la participació. Com incorporem estructures de participació que per a la gent? Doncs provant. I com més? Perseverant. Perquè l'altra cosa és que no podem ser avui participatius i demà no ser-ho. L'altra cosa és redundar, perseverant en què la gent sàpiga que pot trobar certes coses. Perquè el boca-orella és una de les feines que ens funciona, perquè la comunicació no ens arriba. Esperem ser capaces d'anar encreuant estratègies de comunicació i ser humils, saber que aquest pla cultural el dia que es presenti no s'haurà acabat la feina. Que és inabastable? Una part sí.

ROSER: Anem acabant aquesta jornada, que el temps se'ns tira al damunt. Molt breument, Nani, no sé si volies afegir alguna cosa molt molt breu.

PÚBLIC: Sí, molt breu. Jo soc de Tarragona i tinc tota la pinta de morir-me a Tarragona. I no m'han preguntat mai. Tinc la sensació que no interessa preguntar. Tornant al principi que la cultura és la manera de viure juntes, les polítiques culturals que fa la institució és «ja els diré jo el que és cultura». Crec que és el missatge evident de la política cultural d'aquest país: Tarragona, Camp de Tarragona, Catalunya, Espanya. En la manera de fer, imposa la cultura. Això em porta a aquesta enquesta. Quina vinculació tindrà, aquesta enquesta, a la ciutat? És un estudi de la qüestió? La nostra paraula tindrà una resposta directa en aquest pla? Suposo que en aquest procés ho parlareu. Llàstima que la consellera de Cultura hagi marxat, perquè precisament aquests partits majoritaris que imposen la cultura i que la venen per continuar hegemonies culturals, són els que no pregunten. La pregunta seria cap a la consellera de Cultura: què ha sentit, de tot això? Realment escoltaràs el que surti d'això? O és només un procés legitimador del que vulguis fer?

ROSER: Hi haurà més jornades de debat per pensar el Pla Estratègic Tarragona Cultura. Ho deixarem aquí perquè el temps se'ns en va. Moltíssimes gràcies a tothom que ens ha acompanyat avui.